

ياۋاداي رتشي — ۱ مارت ۱۹۲۶

جلد : ۵

اوجنچي سنه — نومرو ۵۶

مىلى مىللى مىللى

اداره خانه :
باب عالي چاده سقده
اقدام يوردي
اتصالده كي بناده
دايره مخصوصه

صاحب و مدبرى
محمد مسيح

آبونه شرايطى
سنه لى ۱۹۲۵
آلى آيلقى ۱۲۵
فوق العاده نسخه لر
ايچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدر

مجموعه من هيئت نجه
طبعي تذيب ايدلمين
آثار اعاده ايدلمز

هر آيك برنجى دارنده بشنجى كونهلى ميفار، علمى ، ادبى ، اقتصادى ، قى رسمى مجموعه در

بويوك	هائيدنه	۶
موسيقيناسند		

انكلكره قرالى اوجنچي زوروزه تقديم ايديلبكي كون ،
 قرالک « دوقور هايدين ، چوق بسته لهديكر . » ديمسي اوزورينه
 او ، دائما رعايتكار اولديني ايجه تواضي ايله ساده جه ، د اوت ،
 سير ، لزومندن براز فضله « جواني و يرمشدى . اوزون
 و صوكنه قادار جاليشقان برجات ايچنده في الحقيقه اوقادار چوق
 يازدى كه ، اثرلرينك بويوك برقسعي كندى بيله خاطر لايه ميوردى .
 ال يازمەلرينك پك چوغى قايب اولمشدر . خاطر لايه بيلديكي
 مقدار ، (۸۰۰) پارچه يه واريوردى . بونلردن بعضيلرينك
 جسيم جلدلر تشكيل ايده حك قادار بويوكلكي دوشونورسكه ،
 كيتك كشافى آلتند منطقمز ازيلير . بومقدار شونستلر داخلده
 قسملره آيريلير : (۱۰۴) بويوك سه نفوي ، كوچوك - بويوك
 اوركسترلر ايچون بر ييغين سه رە نادلر ، نوقتورنلر ، الخ
 سه ريلري ، و يانه بالولري ايچون اوركستره يه مخصوص سكسان
 پارچهلقي مەنوفملر ، آلمان دانسلري . . فونسرتو نوعندن برويا
 متعدد آلتلره مخصوص پارچلر اللى نومرويي بولور . ياي
 قوارته تلى (۸۳) نومرود . . مختلف ترتيبلرده (۵۳) تريو ؛
 (۴) بيانو - كان ، (۴۴) يالكز بيانو - صوناني ، بر قاج ديكر
 مختلف نوعدن بيانو پارچهلري صاييلير . بايتون كانه مخصوص
 پارچلرينك عددى ايسه (۲۰۰) ي بولور . . غير ديني صوتي
 موسيقيلردن ، (۴۰) قادار ، اوپره تلى ، كوچوك اوپره رلر ،
 اكلنجه باله لري كي شيلر معلومدر . . ديني موسيقيلري آره سنده ،
 ۲۶ مس ، ۲ روكيم ، ۲ Te deum ، ۱۳ اوفرتوار ، ۱
 « استابا » ۳ اوراتوريو مشهوردر . . بعضي اثرلرينك اوقادار
 فرقلي طعلري جقمشدر كه الى اكثر اصلي بولق كوچله شير :
 مثلا ، « آوسترا ملي شريقسي » نك (۱۲۰) دن فضله مختلف
 ترتيبده طبللري وارد . .

هايدين موسيقيسنك ، امكلمين ، بويوين ، كاله واران باشلى
 باشنه برجاتي وارد . ايلك اثرلرندە عنديلكار پك فضله در :
 بعضيلرينه كنديسي « نوقتورن » آديني ويرديكي حالده ، مدقفلر ،
 قوارته تلى صره سنده تصنيفلريني ده ما مناسب بولمشدر : فقط تام
 معناسيله قوارته تده دكلردر . ينه بونلردن برينه ، تقريبي برشكده
 ايلك سه نفويسي عنواني قويان باشقه لري اولدى . ايلك اثرلرندە ،

كورولتوسز ، اولومسز ، آنشسز آفشنك اسبابي تورك
 ملتك اخلاقي سچي سنده بوملك تميز وراق قاورايشنده ، حسن-
 سلیمنده و حسن اطاعنده آرامق لازم كلير . بوعوايك اثباتي
 ايچين شو الك بسط مثالده انسانز داه قوتليني آرامق احتياجندن
 وارسته قيان رافقاع و تأييد قوتي وارد . دقلى برمشاهد كوزي
 اون (ايتاليان) كه ، اون عربك بر آره يه كلكاري زمان هيسنك
 بردن سويلديكي كورور . حالو كه بيك تورك بر آره يه طوبلا-
 ندني زمان يالكز ايجلرندن بر دانسي سويلر وكریده قالانلرك
 هيسي ديكر . بابانچي ملتلك كله وي حباتنده فردلك نعره لري ،
 احتراصك آوازه سي ، داركوروشلرك فرايدلري چينلار ، تاريخك
 هر دورنده بونلر اولش و دائماده بويه اولاجقدر كه بر تورك
 مشترنده يالكز عقل سليمك كور و طنان سسي يوكسلير . و بو
 سس دائما قلبري فتح ايدر ، مفكره لري تسخير ايلر ، بونك
 ايچين دنياك سبيللري ، قاصير غلري ، زلزله لري بيقلمايان ،
 ده ويريلمين بر تورك موجوديته جاربار و قيريلير . توركار
 تاريخك هر صفحه سنده بويوك و قوتلى در ، توركماني ديم ديك
 بر شاهقه كيدير .

اصفهان چارثيسنده بيك قورناز قلعه بر توركي آلداتان بر
 بازركانك فصل اولوبده بو توركمك حاكيتي آلتنده باشاديفته
 اولوا حيرت ايدن بر فراشز مؤاني تورك اخلاقي سچي سندنك
 عظمت و قوتي قوراديني زمان حيرتي ازاله ايدن بر ابضاح
 و تيرمسي بولديني سويلر .

حسن سلیمه ، كيمسه يه نصيب اولميجق بر فضله قلعه مالك
 اولان تورك ماني كندى اولادينه دنياك الك بويوك ملتته منسوب
 اولماتك بوتون غرور و قوتي دويدور واجق قادار بويوك و قوتلير .
 الك بويوك ملت ايچين ده الك بويوك استقبال لايق و مقدردر .
 دنيا دويسون كه بو استاللك شهر اهنده قوشقه ميز .

۲۸ شباط ۱۹۲۶

رئاسه شمس الدين

دكلى . . هايدن فكرآ يوكسك دكلى . . اثرلرنيك زمين
ايجيكل و ظرافت در . . هپ نشئه، هپ نشئه . . حياتك، عشقك
تأثيريني آندانسه درده، آدازيولرده براز دوياركبي اولسه،
دو حال سيلكيني، تكرار توكل، تسلي نشئلرينه دالار. نشئه،
بعضاً كنديسي، بر «طاووق» سه فونيسي، بر «او كوزمه نوته»
يازمه قادار وارديردي. بركون آيزه نشاد جوارنده كي كويلردن
برينه كيدهرك، پنايردن برسپت دوليسي، چوققوري سوينديرن
موسيقى اوپونچاقلردن، يعني دودوكار، ميني ميني كانلر، قوقو

هايدنهك ياياندهك هيكل

چالغيلري، تحته بوريلر آلمشدي. بونلري اوشنه مندن تدقيق
ايتدي، هيسنك افاده خاصه لرني بولدي و غايت اكلنجي بر
اوپونچاق سه فونيسي بسته لى: چالغيلرك بعضيلري سولولربيله
ياپور، قوقو چالغيسي يارجهنك اساس باسونى طوتبوردي.
ايشته بو موسيقى ني ديكلركن قوجه صنعتكارك بر چوقق كبي
سوينديكي كورولوردي . . انكترده ايكنده، انكليزلرك،
كندى موسيقسنيك جانلي، آله غرو حركتلي قسملرني سودكلرني
آندانسه، آدازيو، يعني آغير قسملر چالغيلركن ايسه اوپولادقلى

تملك صابيسي، فورملرك طرز تقسيم و انكشافلري ده باشقه
باشقه در. بوباشقه لقلر ايچنده موازنه سزلكلر بولنقه برابر،
هايدنه دها سوكلرلري شخصي برموسيقنيك صاحبي ايدمكل
آرتيستيك قدرتلرده واردر. . صوتلرلي دها سوكلره يازلمشدر:
چوق لطيف و دها كامل شيلدر. هايدن، بوصواتلرك بالخاصه
«مه نوته» كبي خفيف قسملري ايچنده يوكسه لير. عمومى
قيمتلرني، بوكون طانيدنغمز على العموم قلاسيق صوتات
ده رتوارينه نظراً آشاغى برسويده كورمكه مجوز. فقط،
تاريخ و ظرافت قيمتلرني انكار ايتك كيمك حدينه دوشمش . .
اللي ياشلردن سوكلرا كي اثرلرنده بالخاصه كاله ياقلاشير.
(۱۷۸۱) دن اعتبارآده موزارك تأثيري آلتنده قلغه باشلار.
اوقدار سويشن، بربرلرينك اقتدارينه اوقدار ايچدن حرمت
ايدن بوايكي صنعتكارى، آرق، برابر اوجان، بربرينه قارشان،
بربرينك آلتنده، اوستنده، صاغنده، صولنده سوزولن ايكي
نازلى كاكه بكزه تيليرز . . . دوقتور كوهاقك - چوق اول
خاطر لاتدنگمز - «هايدنهك خرواتاني» ته زني بوراده تكرار
دوشونه لم: حقيقتاً، هايدنهك سه فونيلرينه اوپويوك اورين سالتيني
ويرن منبلردن برى ده خروات خلق شريكلى اولمشدر. بسته
كارمز، باباسي اوند ديكه ديكى صاف كوي شريكلى هيچ بر
تاريخده اونوتماش، اولرلي موتيف، تما حالنده لك بويوك
سه فونيلرنده صبق صبق قولانمش، صاف هيچانلردن طولاديني
بسبط فقط شيرين احتساسلري ياشامشدر. بالذات هايدن،
كندى وسعت قريحه سنى طاشان برصو خزينه سته بكزه تيردى.
(خزينه كه سته دقت ايتك لازمدر) . .

موسيقى قولايلاقه يازلمشدر . . ايچنده جبريوقدر . . براق
بردره كبي فيشير، فيشير آقار، كيدور. ديكه نركن، احتراض،
خوليا طرفلرينه دوقونمادن چمنلي، جيچكلي، مسك قوقولى
ميللارده قايلورمش كبي حسلر حاصل اولور. او موسيقيده
هرشي نزيه و صافدر؛ هرشي خنده ناك و نشئه لى در. اووراده،
ايني، صاف، اختيارلغه رغماً چوقق برقلبك تحسناق ياشار.
هايدنهك موسيقي ايله حياتي بربرينك ده متمى در. موسيقيسند
درين فلسفه لر، فكرلر، احتراضلر يوقدر: في الحقيقه، هايدنهك
فكرآ يوكسك اولدنگندن بحث ايتمه مشك. واقعايلايتنجه،
ايتاليا نجه بيلوردي؛ ادبيات ايله مشغول اولمامسئه ايسه امكان
يوقدى؛ فقط، اوقوديني ادبياتلر، غوتلر، شيللر، شكسپيرلر

عزیز شیطانه

آیلرجه کوکل قاقش ، ایناعش ، اویلائش . .
 عهدکده یالان ، هپسی یالان ، هپسی یالاعش ! ..
 لاکن نه ضرر . . عاشقه اوللازکه سابات ؟
 اغفالکده دوشمک بيله بر حاسنا سمدات ! ..
 آشفته لیکه مرلری ئوز روحکی صارمش ،
 جسمکده مکر قاچ کشیک حصهسی وارمش ؟ ! ..
 حالانه ایچین ، هم نهیه کوکل سکا بنده ؟
 شیطانی نمک ؟ .. طاسمی عشقکه یته سنده ! ..
 کیت ، آرتق اوزاققده خیالنه رام اول ؟
 سودامه حرام اول ! ..

جهنلر یزک اولسون ، آلهلر اوقشاسین ، صارسین ؛
 یانان آهمدن استمداد ایچین روحکده یالوارسین ؛
 خراب اول ، دیردر اول ، تارومار اول ، یان ،
 عزیز شیطان ! ..

جسمکده مکر قاچ کشیک حصهسی وارمش ،
 عشقکه قادارمش ..

عفریلرک اغودجی اوقلده سک الان ؛
 کیت ، نجتکه آلدان ! ..

جهنلر یزک اولسون ، آلهلر اوقشاسین ، صارسین ؛
 یانان آهمدن استمداد ایچین روحکده یالوارسین ! ..

۲۵ شباط ۱۹۲۶ محمد مسیح

سویهده قالمشلدور . بلذات ، کندی تحته اثرلرینک ، سیدلری
 کوسترمک صوتیله برتقیدینی باهرق ، بوخصوصده «هرهانکی
 برکیمسه نک موزارک یانته یافلاشمسی کوچدر ، دیمشدی . ایشته
 بونک ایچوندورکه بوتون موسیقی آما تورلرینک باخاصه بو یوکلرک
 روحنه موزارک غیرقابل تقلید اثرلری نقش ایده بیلیمک ایستردم . . ؛
 یعنی بوساحهده کی موعنی کندی قلمیله تئیت ایشدور . نه بو یوکلک ،
 نه قدر شناسلق دگی ؟ بو یوکل هایدنک یوکلک صنعتی آرتق
 بزلرده طایفه و آکلامغه جالشام .

پارس : ۱۶ کانون ثانی ۱۹۲۶ میغال زاده

محمد رافع

ماخذلرم : هایدنک مشهور بیوگرافی «پیشل پرونه» ، هایدنک
 ترجمه حالی حقده (۱۱۰) دن فضله مراجعت شایان ومختلف اساتیرده
 کتاب ومقاله یازیلدینی سوله یور . بر بالکنز ایکی مهم فرانسیزجه تألیفدن
 استفاده ایتدم .

Stendhal-vies de Mozart , de Haydn (قالدن لودی مطبعهسی) : I آکسپلویه دیسترن د اولان آسته ندال ،
 هایدن ايله غایه اینطایه شدی . . Michel Brenet-Haydn
 (۱۹۱۹) . دیگر مهم برایکی کنا بدنه استفاده ایتدم .

کورومشدی . درحال بوجلدن استفاده طریقله بر معذبک یا مق
 ایسته دی : عادیته صوک درجهده طائی او یوشدیریشی بر
 آندانته یازدی . بر آفتام یارجه پی جالمغه او طور دیرلر : بوتون
 سسلر یاواش یاواش سونوردی ؛ فقط ، ایشته تام بو عمومی
 پیاتیسیمو اورتمنده درکه ، بوتون آتلر اویله آتی ، ویاطلاتیرجه سنه
 کسکین بر تعیال ضربه سیله قویله ، اوقادار شدید برسس
 چیقاردیلر که او یوقلایان بوتون سامعلر دلیلرکی برلر ندن صیجرادی ،
 چارینتیلر ده عمومی برقیقه تعقیب ایتدی . . ایشته ، هایدن
 موسیقیسنده کی نشملر بمطاً بوقادار مفرط والتزامی اولیوردی .
 نشته ، دینی اثرلرینه بيله کیری یوردی . یهودیلکدن تنصر ایش
 اولان مهنده لسزون ، مکنوبلر ندن برنده ، هایدنک مسلر ندن
 بری ایچون ، «موجب رذالت بر درجهده نشتملی در» دیمشدی .
 بونقصه پی ایسته کاری ده بیل یوردی ، فقط باقیکن نه یولهده اعتراف
 ایدی یوردی : «باشقه دول یازمه یومور که ، دی یوردی ؛ اللهی
 دوشوندیکم وقت قلم نشته بيله اوقادار دولورکه نفعلم درحال
 برچشمه دن آفورمش کی دوکولمکه باشلا یور . بکا نشتملی قلمی
 ویرن اه اولدیفته کوره کندیسنه نشته ایله خدمت ایدی شی
 معذور کورور . . اله آلدینی دینی موضوعلرله موسیقیمی
 آرمه سنده هر زمان مصابقت بوله مایز . چونکه ، اوموضوعلرک
 علی الاکثر ایجاب ایتدیردیک عظمتلره اسرار انکیز لکاره هایدن
 نفوذ ایده مز دی . دینی پک آزار باهرلی ، باخک ، ههنده لک
 بوساحه ده کی موفیقتری ایله بوی اولچوش بیلیر . هایدنک دینی
 دیویشی نه کندی شخصیت کوره دیکه ملی در .

شاعریلرک «غائب حجت» ندن لیدله ی طرفندن اقتباس
 ایدیلرک ، فان شوابتهن طرفندن آبا نجه پی ترجمه اولنان متن ،
 هایدنه ۱۷۹۸ ده «خلقت» (Die Schöpfung) ی یازمق
 فرصتی ویردی . بو معظم دینی اثرک فیصله لری یوقا ییده صایدیمیز
 نوعلر دندر . «موسلر» (Die Jahreszeiten) اورا تور یوسی
 ایسه ، حقیقته ، غیری دینی تمتد قانتالردن مرکب جسیم
 بر اثرور (۱۸۰۱) . هایدن اوزاده ، «بو دنیاده کی هر شی
 ایدر» فلسفه سی ایله ، حیفتجی شرقیسی ، کونش دوغوشی ،
 آو ، اوزوم کسیمی ، ایکی کوبیلنک عشق دوئه تومی ، ایلبلک
 بوکن قادیلر شرقیسی ، بر فیرطنه تحنه سی ، ایلک بهار اسمعی
 نفیس باهرلری صیره لامشدر . یه نووه سیله ، آلتنجی سنه نفویسنک
 «دوه کنارنده بر تحنه» قسمی یازارکن ایشته بو «موسلر» ک نفیس
 برنجی قوروسنی خاطر لاش ، موزارده اوئندن برته ما اقتباس ایشدور .
 تحنه موسیقیمی نوعندن اثرلرینه کلتجه ، بونلری سیرایک
 فائنه زالی احتیاجلرینه کوره یازمش ، بناء علیه جمله سی قالی